

تأثیر ارزیابی توصیفی بر خلاقیت دانش آموزان

فریبا خانی نژاد^۱

چکیده:

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر ارزشیابی توصیفی، بر خلاقیت دانش آموزان پایه چهارم و پنجم ابتدایی شرق گیلان بود. روش اجرایی این تحقیق از نوع علی - مقایسه‌ای (پس رویدادی) و جامعه آماری آن، همه دانش آموزان پایه چهارم و پنجم شرق گیلان در نظر گرفته شده است. که از این تعداد، ۳۵۴ نفر از طریق نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده‌اند. در این تحقیق، از پرسشنامه استاندارد خلاقیت شیفر استفاده شد. روایی این پرسشنامه، طبق نظر تعدادی از صاحب نظران تأیید شده است. با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه ۰/۷۱ محاسبه گردید. برای بررسی فرضیه ها از آزمون t استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان داد که: بین میزان خلاقیت در میانگین نمرات دانش آموزان دو گروه ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت معنا داری وجود دارد. در سه خرده مقیاس (اطمینان از عقاید، احساس خیال پردازی و آزادی بیان) بین میانگین نمرات دانش آموزان ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت معنا داری مشاهده شد. اما در دو خرده مقیاس (جهت گیری نظری و تمایل به نوآوری) بین میانگین نمرات دو گروه تفاوت معنا داری مشاهده نشد. در نتیجه اجرای طرح ارزشیابی توصیفی، نتایج مثبتی در بروز خلاقیت دانش آموزان وجود دارد.

واژگان کلیدی: ارزشیابی، ارزشیابی توصیفی، خلاقیت، دانش آموزان ابتدایی

مقدمه:

وضعیت یادگیری و پیشرفت دانش آموزان است. در این نوع ارزشیابی، معلم باید با استفاده از نتایج حاصل از سنجش و ملاحظه‌ی اهداف و انتظارات آموزشی، درباره‌ی وضعیت فرد داوری کند؛ ضعف‌ها و قوت‌های دانش آموزان را مشخص کند و برای بهبود فعالیت‌های یادگیری، به آنها توصیه‌هایی ارائه دهد. (حسنی، ۱۳۸۸، ص ۲۸). ارزشیابی توصیفی الگوی جدیدی است که تلاش می‌کند زمینه‌ی ای را فراهم سازد تا دانش آموز در کلاس درس، با شادابی و نشاط بهتر و بیشتر و عمیق‌تر مطلب درسی را یاد بگیرد. بنابراین به جای این توجه افراطی به آزمون‌های پایانی و نمره، روند یاددهی - یادگیری را در طول سال تحصیلی مورد توجه قرار می‌دهد. معلم در راستای این توجه، رشد عاطفی و اجتماعی و حتی جسمانی دانش آموز را نیز در نظر می‌گیرد. این طرح با هدف بهبود کیفیت یادگیری و یاددهی و افزایش بهداشت روانی محیط، تغییرات اساسی را در نظام ارزشیابی فعلی ایجاد کرده است. (حسنی، ۱۳۸۸، ص ۲۹) جهان امروز نیازمند نسلی خلاق، فهیم و پویاست. خلاقیت^۶ در معنای لغوی، آفریدن و آفرینندگی و قدرت ایجاد آثار نو است. مایر^۷ (۱۹۸۳) و وایزبرگ^۸ (۱۹۹۵)، تعریف روشنی از خلاقیت ارائه دادند: «خلاقیت، توانایی حل مسائلی است که فرد قبلاً حل آنها را نیاموخته است». به عبارت دیگر زمانی که فرد، راه حل تازه‌ای را برای مسأله‌ای که با آن مواجه است به کاربندد، خلاقیت، شکل گرفته است.

نخستین تعریف رسمی از ارزشیابی^۱ به نام تایلر^۲ ثبت شده است. وی ارزشیابی را وسیله‌ای جهت تعیین میزان موفقیت برنامه در رسیدن به اهداف آموزشی مطلوب و مورد نظر می‌داند. در این تعریف، اهداف آموزشی به تغییرات مطلوبی اشاره می‌کنند که انتظار می‌رود، در اثر اجرای برنامه آموزشی در رفتار ایجاد شوند. بنابراین فرآیند ارزشیابی، از دیدگاه تایلر با اطلاع کامل از اهداف آموزشی از قبل تعیین شده، در پی آن است که تعیین کند این تغییرات رفتاری، در عمل به چه میزان در رفتار فراگیران ظاهر شده است. (کیامنش، ۱۳۷۴، ص ۱۵۶). استیگنیس^۳ (۲۰۰۵) معتقد است «ارزشیابی به یک فرآیند نظام‌مند برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات گفته می‌شود».

بدین معنا که تعیین می‌شود آیا اهداف مورد نظر تحقق یافته اند یا در حال تحقق یافتن هستند و به چه میزانی. کرانباخ^۴ (۱۹۸۴) ارزشیابی را جمع‌آوری و استفاده از اطلاعات جهت تصمیم‌گیری در مورد یک برنامه آموزشی می‌داند. (کیامنش، ۱۳۷۴، ص ۸۴). ارزشیابی توصیفی^۵ از سال تحصیلی ۸۵-۸۴ در تعداد محدودی از مدارس کشور به صورت آزمایشی اجرا گردید. ارزشیابی توصیفی، فعالیتی است که معلم در جریان تدریس خود انجام می‌دهد. این فعالیت شامل جمع‌آوری اطلاعات و داوری درباره‌ی

1- Evaluation

2 - taylor

3- stignis

4 - cronbach

5 - descriptive evaluation

6 - creativity

7- mayer

8 - weisberg

خود به بررسی تاثیر کارگاه‌های آموزشی معلمان بر خلاقیت، شناخت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مستعد و نامستعد پرداخت. او به این نتیجه دست یافت که: آموزش خلاقیت و فضای آرام در کلاس، باعث افزایش میزان خلاقیت دانش آموزان می‌گردد. (بلامن - پرادو، ۲۰۰۲، ص ۴۷). مولیس^۵ (۲۰۰۷) در تحقیق خود با عنوان افزایش خلاقیت در آموزش و نقش ارزشیابی در آن، سنجش را در افزایش خلاقیت بررسی نمود. وی خاطر نشان می‌کند که خلاقیت فرآیندی است که به چیز تازه، معقول و مفید و راضی کننده ای منجر می‌شود و ارزشیابی بر آن تاثیر گذار است. قاضی قایث^۶ (۲۰۰۴) در پژوهش خود در رابطه با انواع آموزش، ارزشیابی، پیشرفت و درک و فهم در جو کلاس به این نتیجه رسید که هنگامی که در کلاس، شیوه‌های آموزشی و ارزیابی به شکل مشارکتی و با تعامل معلم و شاگردان انجام بگیرد، نظم مثبت تری نسبت به رعایت عدالت در نمره دهی معلم، وجود همبستگی و انسجام در آن کلاس و بروز خلاقیت و حس زیبایی شناختی در دانش آموز به وجود می‌آید. روحانی (۱۳۸۶) در تحقیق خود با عنوان «ارزشیابی توصیفی با نظام سستی بر اساس ویژگی‌های عاطفی و میزان خلاقیت و آزادی بیان دانش آموزان دوره ی ابتدایی» به مقایسه طرح ارزشیابی توصیفی و سستی پرداخته و به این نتیجه دست یافته که بین این سه متغیر در دانش آموزان نظام ارزشیابی توصیفی و کمی

(سلیمانپور، ۱۳۸۶، ص ۱۳۷). ورنون^۱ (۱۹۸۹)، خلاقیت را با چشم انداز تازه‌ای در نظر می‌گیرد. از نظر او خلاقیت، توانایی شخص در ایجاد ایده‌ها، نظریه‌ها، بینش‌ها یا اشیاء جدید و بازسازی مجدد در علوم و سایر زمینه‌ها قلمداد می‌گردد. (سلیمانپور، ۱۳۷۶، ص ۱۳۸). یکی از ویژگی‌های طرح ارزشیابی توصیفی، ایجاد زمینه خلاقیت در دانش آموزان است که یکی از اهداف اساسی آموزش و پرورش است. تحقیقات نشان داده‌اند که روابط صمیمانه و توأم با علاقه و احترام، نقش مؤثری در بروز خلاقیت دانش‌آموزان ایفا می‌کند. (پیر خائفی، ۱۳۸۳، ص ۲۸) شپرد^۲ (۲۰۰۱) و اگن^۳ (۲۰۰۱). تغییرات نظام ارزشیابی کلاس برای بهبود وضعیت یادگیری دانش آموزان را پدیده‌ای می‌داند که امروزه در اکثر کشورهای جهان مشاهده می‌شود. این پدیده را می‌توان حداقل از دو ریشه مرتبط به هم تبیین کرد: یکی رویکردهای جدید روانشناسی یادگیری، نظیر شناخت‌گرایی و سازنده‌گرایی یا سازندگی^۴، دیگری نهضت اصلاحات آموزشی و تغییرات برنامه درسی و مقایسه‌های بین‌المللی در موضوع‌های مختلف درسی و نیاز به افزایش استانداردهای آموزشی (مهرجو، ۱۳۸۹، ص ۱۲).

با توجه به مطالب یاد شده، این تحقیق در پی آن است که به بررسی تاثیر ارزشیابی توصیفی بر خلاقیت دانش آموزان پایه چهارم و پنجم شرق گیلان بپردازد. بلامن - پرادو (۲۰۰۲) در پژوهش

¹ - vernon

² - shepard

³ - eggen

⁴ - constructivism

⁵ - mullis

⁶ - ghazi.G

توجه به این‌که ارزشیابی توصیفی، با ایجاد فضای امن در کلاس و روابط احترام آمیز بین معلم و دانش آموزان، زمینه ایجاد یادگیری و خلاقیت را فراهم می‌آورد، بنابراین تمرکز این تحقیق به بررسی تاثیر ارزشیابی توصیفی بر خلاقیت است در راستای پرداختن به مسأله اصلی تحقیق، فرضیه های پژوهش حاضر عبارتند از:

فرضیه اصلی:

بین میزان خلاقیت دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.

فرضیه های ویژه:

۱. بین میزان اطمینان از عقاید خود در دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.
۲. بین میزان احساس خیال پردازی دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.
۳. بین میزان جهت گیری نظری و زیبا شناختی دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.
۴. بین میزان آزادی بیان در افکار دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.
۵. بین میزان تمایل به نوآوری دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت وجود دارد.

روش پژوهش:

روش تحقیق در این پژوهش، علی - مقایسه ای (پس رویدادی) است که به بررسی تاثیر ارزشیابی توصیفی بر خلاقیت دانش آموزان می‌پردازد.

تفاوت معناداری وجود دارد. شیرمحمدی (۱۳۸۸) در پژوهش خود به بررسی مقایسه ای تاثیر شیوه ارزشیابی توصیفی و کمی بر کیفیت زندگی مدرسه، اضطراب امتحان و خلاقیت دانش آموزان پایه سوم دبستان پرداخته و به این نتیجه دست یافت که: در متغیر خلاقیت، (سیالی، انعطاف پذیری، اصالت و بسط و عزت نفس) بین دانش آموزان مشمول طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری مشاهده نشد. محمدی (۱۳۸۸) در تحقیق خود با عنوان «بررسی تاثیر ارزشیابی توصیفی بر عزت نفس و رفتارهای کلاس دانش آموزان پایه سوم ابتدایی» چنین نتیجه گرفت که: بین عزت نفس دانش آموزان مشمول طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین بین دو خرده مقیاس عزت نفس اجتماعی و عزت نفس جسمانی در بین دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری وجود دارد. مهرجو (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان «مقایسه ارزشیابی کیفی (توصیفی) و کمی بر خلاقیت دانش آموزان پایه پنجم شرق گیلان» به این نتیجه دست یافت که: بین میانگین نمرات دانش آموزان در دو گروه ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین در چهار خرده مقیاس (اطمینان از عقاید خود، جهت گیری نظری و زیبا شناختی، آزادی بیان در افکار و تمایل به نوآوری) بین میانگین نمرات دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد. ولی در خرده مقیاس احساس خیال پردازی بین میانگین نمرات دو گروه تفاوت معناداری وجود ندارد. با توجه به نتایج تحقیقات یاد شده و با

با مطالعه و بررسی متخصصان و پایایی آن نیز از طریق مطالعه مقدماتی با به کارگیری ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰/۷۱ به دست آمد. اطلاعات به دست آمده در این پژوهش در سطح آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار، واریانس، ترسیم نمودار و تدوین جدول) و آمار استنباطی (آزمون t مستقل) تجزیه و تحلیل شده است.

جامعه آماری این پژوهش، شامل همه دانش آموزان پایه چهارم و پنجم شرق گیلان می شود که تعداد آنها ۴۶۰۲ نفر بوده است. از بین آنها ۳۵۴ نفر از طریق نمونه گیری تصادفی طبقه ای، متناسب با حجم جامعه و با استفاده از جدول مورگان و جدول حجم نمونه انتخاب شدند. به عنوان ابزار تحقیق از پرسشنامه استاندارد نگرش سنج شیفر استفاده شد که حاوی ۳۲ سؤال دو گزینه‌ای با مقیاس ترستون است. روایی پرسشنامه

یافته های پژوهش

جدول ۱- شاخص های توصیفی خلاقیت و خرده مقیاس های آن

شاخص های توصیفی	میانگین	انحراف استاندارد	بیشینه	کمینه
خلاقیت	۲۰/۱۷	۲/۹۹	۲۹	۱۲
اطمینان از عقاید	۵/۸۱	۱/۹۵	۱۰	۳
خیال پردازی	۶/۷۴	۱/۵۷	۹	۲
زیبایی شناختی	۳/۰۸	۱/۱۵	۵	۲
آزادی بیان	۲/۵۷	۰/۹۷	۴	۱
نوآوری	۱/۳۳۹	۰/۷۹	۴	۱

فرضیه اصلی: بین میزان خلاقیت دانش آموزان در ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت وجود دارد.

همان گونه که در جدول شماره ۱، نشان داده شده، میانگین و انحراف استاندارد و بیشینه و کمینه در متغیر وابسته خلاقیت و خرده مقیاس های آن ارائه گردیده است.

جدول ۲- شاخص های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت خلاقیت در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	s		میانگین		df	sig
کمی	۱۸/۶۶	۴/۲۸	۰/۳۵	۴/۳۶۵	۲۶۷/۷۱	۰/۰۰۰۱
توصیفی	۲۰/۵۵	۳/۰۵	۰/۲۵			

ارزشیابی توصیفی، نسبت به ارزشیابی کمی از خلاقیت بیشتری برخوردار هستند.

فرضیه‌های ویژه :

۱- بین میزان اطمینان از عقاید خود، در دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت وجود دارد.

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۲، مقدار t محاسبه شده (۴/۳۶۵) با درجه آزادی (df=۲۶۷/۷۱) از نظر آماری معنا دار است ($P < ۰/۰۰۰۱$). بنابراین با ۹۹٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که دانش آموزان مشمول طرح

جدول ۳. شاخص های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت اطمینان از عقاید خود در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
		s			df	sig
کمی	۵/۴۲	۱/۹۶	۰/۱۶	-۳/۵۴	۲۹۵	۰/۰۰۰۱
توصیفی	۶/۲۰	۱/۸۶	۰/۱۵			

دردانش آموزان نظام ارزشیابی توصیفی، نسبت به دانش آموزان طرح ارزشیابی کمی بیشتر است .
۲- بین میزان احساس خیال پردازی دانش آموزان ابتدایی در طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت وجود دارد .

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۳، مقدار t محاسبه شده (۳/۵۴-) با درجه آزادی (df=۲۹۵) از نظر آماری معنا دار است. ($P < ۰/۰۰۰۱$). بنابراین با ۹۹٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که میزان اطمینان از عقاید خود

جدول ۴- شاخص های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت احساس خیال پردازی در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
		s			df	sig
کمی	۶/۴۵	۱/۸۲	۰/۱۵	-۳/۲۹۹	۲۵۷/۰۶	۰/۰۰۰۱
توصیفی	۷/۰۴	۱/۲۱	۱/۲۱			

به دانش آموزان نظام ارزشیابی کمی برخوردار هستند.

۳- بین میزان تمایل به زیبایی شناختی دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی تفاوت وجود دارد.

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴، مقدار t محاسبه شده (۳/۲۹۹-) با درجه آزادی (df=۲۵۷/۰۶) از نظر آماری معنا دار است. ($P < ۰/۰۰۰۱$). بنابراین با ۹۹٪ اطمینان می‌توان پذیرفت که دانش آموزان در نظام ارزشیابی توصیفی، از احساس خیال پردازی بیشتری نسبت

جدول ۵- شاخص‌های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت تمایل به زیبایی‌شناختی در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	s	میانگین	میانگین	df	sig	
کمی	۲/۹۶	۱/۲۹	۰/۱۱	۱/۸۸	۲۹۵	۰/۰۰۰۱
توصیفی	۳/۲۱	۰/۹۹	۱/۰۸			

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۵، مقدار t محاسبه شده (۱/۸۸) با درجه آزادی (df=۲۵۹) از نظر آماری معنا دار نیست.

بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که در تمایل به زیبایی‌شناختی بین دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۶- شاخص‌های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت آزادی بیان در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	s	میانگین	میانگین	df	sig	
کمی	۲/۴۷	۰/۹۷	۰/۰۸	-۲/۱۹	۲۹۵	۰/۰۲۹
توصیفی	۲/۷۱	۰/۹۱	۰/۰۸			

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۶، مقدار t مشاهده شده (-۲/۱۹) با درجه آزادی (df=۲۵۹) از نظر آماری معنا دار است ($P < ۰/۰۲۹$). بنابراین با ۹۹٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی، نسبت به دانش آموزان طرح ارزشیابی کمی از آزادی بیان بیشتری برخوردار هستند.

جدول ۷- شاخص‌های توصیفی و آزمون t مستقل جهت بررسی تفاوت تمایل به نوآوری در ارزشیابی کمی و توصیفی

نوع ارزشیابی	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد	t	درجه آزادی	سطح معناداری
	s	میانگین	میانگین	df	sig	
کمی	۱/۳۹	۰/۸۲	۰/۰۷	۰/۱۷۴	۲۹۵	۰/۸۶
توصیفی	۱/۴۱	۰/۷۸	۰/۰۶			

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۷، مقدار t محاسبه شده (۰/۱۷۴) با درجه آزادی (df=۲۹۵) از نظر آماری معنا دار نیست.

بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که در تمایل به نوآوری بین دانش

آموزان مشمول طرح ارزشیابی توصیفی و کمی تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده از یافته‌های این پژوهش به ترتیب فرضیه‌های پژوهشی عبارتند از:

۱- نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش نشان داد که بین میزان خلاقیت دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح اطمینان ۰/۹۹ تفاوت معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج حاصل از تحقیقات مهرجو (۱۳۸۹) روحانی (۱۳۸۶) و مولیس (۲۰۰۷) همسو است. آنها نیز در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که بین نوع ارزشیابی و بروز خلاقیت در دانش آموزان، رابطه وجود دارد و وجود جو آرام در کلاس باعث بروز خلاقیت می‌گردد. ۲- نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم نشان داد که بین میزان اطمینان از عقاید خود در دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح معناداری ۰/۹۹ تفاوت معناداری وجود دارد. یعنی دانش آموزان مشمول طرح ارزشیابی توصیفی اطمینان از عقاید بیشتری دارند. نتیجه این تحقیق با نتایج پژوهش محمدی (۱۳۸۸)، مهرجو (۱۳۸۹) همخوانی دارد. زیرا آنان در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که طرح ارزشیابی توصیفی باعث افزایش عزت نفس و بالا رفتن اطمینان از عقاید در دانش آموزان مشمول این طرح می‌گردد. همچنین نتایج این تحقیق با یافته تحقیق شیر محمدی مطابقت ندارد. زیرا او در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که طرح ارزشیابی توصیفی بر متغیرهای خلاقیت (اصالت

و بسط و سیالی و عزت نفس) تاثیر ندارد. ۳- نتایج حاصل از آزمون فرضیه سوم این پژوهش نشان داد که بین میزان احساس خیال پردازی دانش آموزان ابتدایی در طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح اطمینان ۰/۹۹ تفاوت معناداری وجود دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش روحانی (۱۳۸۶) مطابقت دارد. زیرا او نیز در پژوهش‌های خود به این نتیجه دست یافت که نوع ارزشیابی بر رفتارهای خلاقانه و خیال پردازی دانش آموزان مؤثر است. همچنین یافته این پژوهش با یافته پژوهش مهرجو (۱۳۸۹) عدم تاثیر ارزشیابی توصیفی بر خرده مقیاس احساس خیال پردازی را نشان می‌دهد، مطابقت ندارد. ۴- نتایج حاصل از آزمون فرضیه چهارم این پژوهش نشان داد که بین میزان تمایل به زیبایی شناختی دانش آموزان در طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح اطمینان ۰/۹۵ تفاوت معناداری وجود ندارد. این نتیجه با نتایج پژوهش محمدی (۱۳۸۸) همسو است. زیرا او نیز در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که: ارزشیابی توصیفی، برخلاف مقیاس‌های آن تاثیر ندارد. این یافته‌ها با پژوهش مهرجو (۱۳۸۹) و قاضی قایم (۲۰۰۴) که نشان داد تاثیر ارزشیابی توصیفی، بر حس زیبایی شناختی مؤثر است، هم راستا نیست. ۵- نتایج حاصل از آزمون فرضیه پنجم این پژوهش نشان داد که: بین میزان آزادی بیان در دانش آموزان طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح اطمینان ۰/۹۹ تفاوت معناداری وجود دارد. این یافته‌ها با یافته‌های تحقیق روحانی (۱۳۸۶) همسو است. زیرا

که در کلاسهای درس، جو کلاس را به گونه‌ای مهیا سازند تا زمینه‌های پرورش تفکر خلاق و شکوفا سازی استعدادهای دانش آموزان فراهم گردد.

روحانی نیز در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که ارزشیابی توصیفی، بر آزادی بیان دانش آموزان، تاثیر مثبت دارد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه ششم این پژوهش نشان می‌دهد که بین میزان تمایل به نوآوری در دانش آموزان ۶- در طرح ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی در سطح اطمینان ۰/۹۵ تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته، با یافته‌های تحقیق شیرمحمدی (۱۳۸۸) مطابقت دارد. زیرا او نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که طرح ارزشیابی توصیفی بر خلاقیت و خرده مقیاس‌های آن تأثیر ندارد، این نتیجه با نتایج تحقیقات مولیس (۲۰۰۷) مهر جو (۱۳۸۹) همخوانی ندارد. زیرا آنان در تحقیق خود به این نتیجه دست یافتند که اجرای طرح ارزشیابی توصیفی، بر نوآوری دانش آموزان تأثیر دارد. از رهگذر این پژوهش مشخص شد که اجرای طرح ارزشیابی توصیفی، بر خلاقیت و سه خرده مقیاس اطمینان از عقاید، احساس خیال پردازی و آزادی بیان تأثیر مثبت دارد. بنابراین به مسؤلان محترم توصیه می‌شود که با گسترش طرح ارزشیابی توصیفی در مدارس کشور، زمینه‌های رشد خلاقیت را در دانش آموزان فراهم آورند. همچنین توصیه می‌گردد که برای رسیدن به اهداف دو خرده مقیاس تمایل به نوآوری و حس زیبایی شناختی، دوره‌های ضمن خدمت برای معلمان در نظر گرفته شود. تا در این دوره‌ها، معلمان با شیوه‌های درست اجرای ارزشیابی توصیفی در کلاس آشنا شوند. همچنین از آنجا که خلاقیت در محیطی امن و آرام و صمیمی به وقوع می‌پیوندد، بنابراین به معلمان توصیه می‌شود

منابع و ماخذ:

پنجم شرق گیلان. پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد،

چاپ نشده، دانشگاه آزاد تنکابن.

8- Bluman- pardo,s. (2002).Effect of a theacher training work shop on creativity , cognition , and school Achievement in Gifted and non- gifted scnd – grade students in lime , perdu. High Ability studies , 13 (1), 43- 58 .

9- Ghazi, G (2003) .the relation ship between form of instruction, achievement and perceptions of classroom climate. Educational research , vo1, 45, 83-93.

10- Mullis, I. , Martin , M. , Kenedy , A. , Foy , P. (2007). Critical thinking and innovation in higher education . Boston college.

11- shepard,l. (2000) .The role of assessment in a learning culture. Educational Research . 29,1 -14.

12- stignis, R . (2005). Formative assessment to assessment for learning: apath to success in standards – based schools. Phi deltakappan , 87, 324 – 332.

۱- پیر خائفی، علیرضا . (۱۳۸۳) . نگاهی به

سنجش خلاقیت دانش آموزان از منظر تحولی و گونه‌ای. مقالات اولین همایش ارزشیابی تحصیلی

۲- حسنی، محمد. (۱۳۸۸) . راهنمای اجرای

ارزشیابی کیفی (توصیفی) در کلاس درس. تهران: نشر عابد.

۳- روحانی، حسن. (۱۳۸۶). بررسی

ارزشیابی توصیفی با نظام سّتی بر اساس جو کلاس، ویژگی‌های عاطفی و میزان خلاقیت دانش آموزان. پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد، چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن.

۴- سلیمانپور، جواد . (۱۳۸۶) . مهارت‌های

تدریس نوین با تاکید بر کاربردتفکر انتقادی و خلاقیت. تهران: نشر احسن.

۵- شیر محمدی ، علی . (۱۳۸۸) بررسی

مقایسه‌ای تأثیر شیوه ارزشیابی توصیفی و کمی بر کیفیت زندگی مدرسه، اضطراب امتحان و خلاقیت دانش آموزان سوم ابتدایی شهر مشهد. پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد، چاپ نشده، دانشگاه مشهد.

۶- محمدی، زهرا. (۱۳۸۸) بررسی تأثیر

ارزشیابی توصیفی بر عزت نفس و رفتارهای کلاسی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی شهر تهران. پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد ، چاپ نشده ، دانشکده‌ی علوم تربیتی دانشگاه تهران.

۷- مهرجو، غلامحسین . (۱۳۸۹) . بررسی

مقایسه‌ای تأثیر ارزشیابی توصیفی و ارزشیابی کمی بر میزان خلاقیت دانش آموزان پایه چهارم و